

Debat om tobaksafgifter og grænsehandel bygger på usikre beregninger

Beregningerne, som har dannet udgangspunkt for de senere års rygedebat, er ikke nødvendigvis billedet på sandheden. En ny økonomisk analyse sat i værk af Vidensråd for Forebyggelse viser, at det er utrolig vanskeligt at sige noget præcist om, hvor høje tobaksafgifterne kan være, før grænsehandlen stiger og dermed vælter statens budget.

Den 1. april valgte regeringen at hæve prisen på 20 cigaretter med kun tre kroner. Argumentet var, at grænsehandlen vil stige og statens provenu falde. Tre kroner er meget lidt i forhold til en prisforøgelse på op til 50 kroner pr. pakke cigaretter, som Forebyggelseskommissionen anbefalede. Det rejser spørgsmålet om, hvad man egentligt ved om effekterne af afgiftsstigninger på tobak.

"Når prisen på tobak stiger, vil forbrugerne måske være mere tilbøjelige til at tage over grænsen for at hamstre billigere smøger. Men præcis ved hvilken prisstigning grænsehandlen øges, giver litteraturen ikke noget entydigt svar på", siger Mickael Bech, professor ved COHERE Syddansk Universitet og hovedforfatter på rapporten.

"I modsætning til grænsehandlen, er der i forskningen ikke tvivl om, at en stigning i prisen på tobak gør, at der bliver købt færre cigaretter", siger Morten Grønnebæk, formand for Vidensråd for Forebyggelse og fortsætter:

"Så de tal, regeringen bruger som argument for kun at sætte tobakspriserne op med tre kroner pr. pakke, bygger tydeligvis på et økonomisk forsigtighedsprincip".

For eksempel viser rapporten, at selvom gruppen af 16-24-årige kun udgør omkring 16 % af det samlede antal rygere i Danmark, vil de tegne sig for ca. en tredjedel af faldet i cigaretforbruget ved en afgiftsstigning.

"Det betyder, at de unge er mere følsomme over for prisstigninger og vil reducere deres forbrug mere end den ældre del af rygerne. Her er der altså "ekstra" sundhedsmæssige gevinster at hente ved en afgiftsforhøjelse", understreger Morten Grønnebæk, som derfor mener, at det ud fra et rent sundhedsmæssigt perspektiv er et godt argument for, at politikerne skal øge tobaksafgifterne.

Effekten af afgiftsstigningerne på tobak afhænger i høj grad af, hvor påvirkelige, man mener, forbrugerne er for prisstigninger, forklarer Mickael Bech.

"I rapporten har vi valgt at bruge tre forskellige værdier for prisfølsomhed i vores beregninger for netop at vise, hvor forskellige udfaldene er".

Det gælder også, når man ser på konsekvenserne af stigende afgifter på statens indtægter. Resultaterne falder forskelligt ud alt efter, hvilke forudsætninger man tager højde for i beregningerne. Skruer man på enten den forventede prisfølsomhed, grænsehandlen eller udlændinges køb af cigaretter i Danmark, vil det have stor betydning for beregningerne af statens indtægter.

"Beregningerne er altså så usikre, at det i sidste instans må være et spørgsmål om værdier og politisk mod", slutter Morten Grønnebæk

Fakta: Rapporten *Forhøjet tobaksafgift – påvirkning af tobaksforbrug, grænsehandel samt statens afgiftsprovener*, samler hvad forskningslitteraturen viser om sammenhængen mellem afgiftsstigninger på tobak, grænsehandel og statens indtægter, samt opstiller modelberegninger for effekten af ændringer i afgiftsstigninger. Modellen bygger på erfaringerne fra litteraturen.

Formand for Vidensråd for Forebyggelse
Morten Grønnebæk 24 24 81 65

Centerleder, Professor, COHERE, Institut for Virksomhedsledelse og Økonomi
Mickael Bech 65 50 42 34

Pressekontakt Siff Malue Nielsen 40 40 04 44